

सम्पादकीय

पर्यटन प्रवर्द्धन आवश्यक

हेरेक वर्ष २७ सेप्टेम्बरका दिन "विश्व पर्यटन दिवस" मनाइन्छ। नेपालमा पनि बुधबार विश्व पर्यटन दिवस मनाइएको छ। यस वर्ष ४४ औं पर्यटन दिवस मनाइएको छ। संयुक्त राष्ट्र संघीय पर्यटन संगठनको पहलमा सबै १९० देश सेप्टेम्बर २७ का दिन विश्वभर पर्यटन दिवस मनाउन थालिएको हो। नेपाल पर्यटकीय संरक्षित, सांस्कृतिक, धार्मिक सम्पदाहरू प्रशस्त भए पनि त्यक्तो अंतिम प्रचारप्रसारहरू नसक्तदा पर्यटनबाट खासै लाभ लान लिन सकिएको पाइँदैन। पर्यटकीय सम्पदाना अधिकारी क्षेत्रमा गृहाङ्कीय पर्यटकीय प्रवाधारको कमीले पनि पर्यटनको विकास हुन नसकेको हो। नेपाल आफ्नो पर्यटकलाई आकर्षित गर्ने प्राकृतिक, सांस्कृतिक, धार्मिक सम्पदाहरू प्रशस्त भए पनि त्यक्तो अंतिम प्रचारप्रसारहरू नसक्तदा पर्यटनबाट खासै लाभ लान लिन सकिएको पाइँदैन। सिमित संख्यामा आजे गरेका विदेशी पर्यटकहरू पाणि काठमाडौं पोखरा, वितवन र लुमिझामी सिमित बनिरहान्न देशका अन्य भागमा पर्यटकीय गतिविधि बढ़न सकेको छ।

विश्वभर पर्यटन दिवस मनाइरहान्दा नेपालले पनि आफ्नो पर्यटकीय क्षेत्रमा पर्यटन पूर्वाधारको विकास गरी फार्डा लिन सक्वार्ष। नेपालमा विश्वभरका पर्यटकलाई आकर्षण गर्ने पर्यटकीय स्थलहरूको समानुपातिक विकासका लागि तीने तहाकारले द्यान दिने हो अने धेरै पर्यटकलाई आकर्षित गर्ने सकिन्छ। गूलुकाको आर्थिक समुद्रिकोष छउठ महत्वपूर्ण आधारको रूपमा रहेको पर्यटन घोगको विकासका लागि सरकार र समर्पूर्ण पर्यटन व्यवसायी घरमू संघसंस्थाको सामूहिक प्रयोगसाथ आवश्यक हुन्छ। विश्वको सर्वोच्च विकासका लागि राष्ट्रमाथादेखि शान्तिका अग्रदृश गौतम बुद्धको जन्मस्थलले नेपालमा पर्यटक आकर्षित गर्दछ। नेपालका प्राकृतिक सून्दरता, जैविक विविधता आणि जागरूकता पर्यटन ओगाको सहजै विकास गर्न सकिनेछ। साथै, विभिन्न साहस्रिक खेल तथा विश्वस्तरका दुर्लभ प्रतियोगिताहरूको आयोजनाबाट पनि नेपालमा पर्यटनको विकास गर्न सकिने सम्भावना उत्पत्ति छ। नेपालमा रहेका दुर्लभ जीवजन्तु सुन्दर हिमशृंखला, अनुप्रम पदयात्रामार्ग, विविध संस्कृति, चारपार, रीतिविजात, धार्मिक तथा ऐतिहासिक सम्पदा आदिको संयोजनाते नेपाललाई संसारकै उत्कृष्ट गतिविधि स्थल बनाउन सकेन। पर्यटन दिवस मनाएको सार्थकता रहन्छ।

नेपालका अन्य क्षेत्रहरूसँै भक्तिमनपुर जिल्लामा पनि पर्यटकीय संरगावाना छ। तर, जिल्लाको पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि कर्तृतै पनि उल्लेख्य पहल गर्न सकेको छैन। पर्यटन दिवसको अवसरमा समेत उल्लेख्य गतिविधि हुने गरेको छैन। बागमती प्रदेशको राजधानी र संस्कृत राजधानीबाट निजीकै रहेको मकवानपुरमा थुप्रै ऐतिहासिक, प्राकृतिक, धार्मिक, ऐतिहासिक सम्पदा छैन। जिल्लाको चिल्लाड, बज्वाराही, मार्कु टिट्टु, पालुड, दामनलगातका क्षेत्रमा प्राकृतिक, धार्मिक, प्रारम्भिक सम्पदाहरू रहेकाले पाहिलादेखि नै राजधानी आसपासका स्वदेशी तथा कीर्तिवेदी घरमू संघर्षस्थाको सामूहिक प्रयोगसाथ आवश्यक हुन्छ। मकवानपुर जातीकै रहेको मकवानपुरमा थुप्रै ऐतिहासिक, प्राकृतिक, धार्मिक, ऐतिहासिक सम्पदाहरू रहेकाले पाहिलादेखि नै राजधानी आसपासका स्वदेशी तथा कीर्तिवेदी घरमू संघर्षस्थाको सामूहिक पर्यटकलाई आकर्षित गरिरहेको छ। मकवानपुर जिल्लाको भीमफेटी, विसापानी गाँडी, मकवानपुर गाँडीजस्ता ऐतिहासिक धरोहरले पनि पर्यटक आकर्षित गर्न संभावना उत्पत्ति छ। हेटौडा आसपासमा पनि पर्यटकलाई एक-दुई दिन अलमल्याउन स्थानहरू रहेको छैन। हेटौडाको शहीद सरारको विभिन्न जिल्लाका आलारिक पर्यटकलाई आकर्षित गरिरहेको छ। हनुमानीस्थित गुरुबाङ्डा, जुरेश्वर, मनकामना, पाथीभारा, कुम्भाङ्गाडाम, भूटनदी आदि पनि पर्यटकलाई एक-दुई दिन अलमल्याउन स्थानहरू रहेको छैन। प्रत्येक स्थानीय सरकारले आ-आफ्नो क्षेत्रको पर्यटन विकासका लागि एकल वा संयुक्त प्रयोगन गर्न सकेन। पर्यटनको विश्वासाले देहोंडा तथा मकवानपुरको पर्यटकीय संरगावालाई नकार्न सकिन्छ।

पर्यटनको विकासका लागि पर्यटकीय संरगावाना क्षेत्रहरूसम्म पर्यटकको सहज पहुँचको व्यवस्था हुन्पर्छ। सहज यातायात, तोटल, लज तथा अन्य पर्यटकीय प्रौद्योगिकाको राशी विकास भएमा रहेको पर्यटक जाँचे संरगावाना हुन्छ। पर्यटकलाई अवित रेगा सुविधाको प्रत्याभूत गरेर पर्याप्त प्रचारप्रसार गर्न रक्षको पर्यटनको विकास गर्न सकिन्छ। वर्षको एक दिन पर्यटन दिवस मनाइरहान्न पर्यटन विविधि बढ़ावाउन र त्यसबाट स्थानीयले नै फाइदा लिन सकेन। पर्यटनको विकास सहज हुने र त्यसबाट स्थानीयले नै फाइदा लिन सकेन। पर्यटनको विकास सहज हुने र त्यसबाट स्थानीयले नै फाइदा लिन सकेन।

महत्वपूर्ण फोन नम्बरहरू

जिल्ला प्राप्ति संकायलय ५२०४९५	फोरप्रबारी इलाका ६२१९०
जिल्ला प्रहरी कन्दौल १००	चिल्लाड इलाका ६२१०००
ट्राफिक प्रहरी १०३	वारुण यन्न १०१
बडा प्रहरी ५२०२९९	बालबालिका खोजतलास केन्द्र १०४
पशुपतिनगर इलाका ५२०५९८	बाल हेल्पलाइन १०९८
मनहरी इलाका १८५५०१९६१	हेलो सरकार ११११
भीमफेटी इलाका ६११४६२	नेपाल टेलिकम सोधपुळ १९७
पालुड इलाका ६२०४६७	

तपाईंको राशिफल

पं. ज्योतिष तोयानाथ सुवेदी
अंगुलीमाला भैंसी, देहोंडा-१, कमाने
सम्पर्क: ०१८५००३८५४५४

मेष	: आर्थिक गतिविधिलाई व्याबस्थापन गर्दा रामो होला।
वृष	: आय योग तर धनसंग्रह कर्नी हुने समय छ।
मिथुन	: राजनीति र सामाजिक काममा चुनौती अर्डपर्न सक्छ।
कर्क	: सामाजिक काममा समय द्यातित हुने समय छ।
सिंह	: फुर्तिलो र सुसी भएर काम गरिने समय योग छ।
कन्या	: पारिवारिक द्वन्द्वले मन बिचलित हुने समय छ।
तुला	: आय-आर्मानी बढ्ने समय योग देखिन्छ।
वृश्चिक	: प्रतिद्वन्द्वीहरू परागित हुने समय योग छ।
घनु	: बौद्धिक क्रियाकलापमा सरिक भईने समय योग छ।
मकर	: जिरगेवारी अनुसार काम बहन हुने समय छ।
कुम्भ	: आफन्तको काममा समय द्यातित हुने योग छ।
मीन	: आय आर्मानी बढ्ने र उठनुपर्ने रकम हात पर्ना।

पछिलो समय विचालयमा पढ्ने विचारीहरूमा मानसिक स्वास्थ्यसम्बन्धी समस्या निकै देखिन्छ। यसले उनीहरूको सीप, ज्ञान आर्जन गर्ने क्षमतामा प्रभाव पर्छ। बेलाखतमा मानसिक स्वास्थ्यवारे जनसेवा लागि एकल वा संयुक्त प्रयोगन गर्न सकेन। पर्यटकलाई अवित रेगा सुविधाको प्रत्याभूत गरेर पर्याप्त प्रचारप्रसार गर्न रक्षको पर्यटनको विकास सहज हुने र त्यसबाट स्थानीयले नै फाइदा लिन सकेन। पर्यटनको विकास सहज हुने र त्यसबाट स्थानीयले नै फाइदा लिन सकेन।

तर त्यही बेलाखतमा पढाउने शिक्षकको मानसिक स्वास्थ्यवारे खासै चासो दिइनैन। शिक्षक पनि आफ्नो घर-व्यवहार, करिअरजस्ता व्यक्तिगत समस्याले तनावग्रस्त भएका हुन्। तस्रो वर्ष ताप्ति गर्ने र शिक्षकलाई दुवैको मानसिक स्वास्थ्यको ख्याल गर्ने सक्छ। जसको असर उनीहरूको काममा देखिन सक्छ। यसको प्रत्यक्ष विकास तरिका देखिन सक्छ।

यस्तोमा के शिक्षकलाई मानसिक स्वास्थ्यवारे तालिम आवश्यक छैन? शिक्षकहरूको मानसिक स्वास्थ्य अवस्था ? यसै सन्दर्भमा रहेर मनोचिकित्सक डा. वासुदेव

नियन्त्रणका लागि राष्ट्रिय कार्ययोजना, २०१४-२०२० मा उल्लेख छ।

यस्तै, विश्वमा वर्त्तेन आठ लाखभन्दा बढी मानसिक स्वास्थ्यवारे आवृत्ति गर्ने गरेको अध्ययनहरूले देखाएका छन्। नेपालमा पनि वार्षिक पाँच हजार भएको विकास गर्ने गरेको अध्ययनहरूले देखाएका छन्। उतार चढावपूर्ण वाल्यकाल, (वालशोषण, यौन आकर्षण, घेरेलु हिंसा आदि) क्यान्सर वा मध्यमेहजस्ता दीर्घरोग, मस्तिष्कमा सरदर १७ जनाले आवृत्ति गरेको त्याहाङ्को विकास हुन सकेन। जसस ५७ प्रतिशत १६ वैदेखी ३५ वर्षको विकासको विवरण।

विशेषज्ञ गाउँघरमा भन्दा वर्त्तेन आवृत्ति गर्ने गरेको अध्ययनहरूले देखाएका छन्। शहरमा तपे लाप्त विकासको विवरण, गर्ने गरेको अध्ययनहरूले देखाएका छन्। शहरमा तपे लाप्त विकासको विवरण, गर्ने गरेको अध्ययनहरूले देखाएका छन्। शहरमा तपे लाप्त विकासको विवरण, गर्ने गर

हेटौडा-७ मा टोलस्तरीय फुटबल प्रतियोगिता

प्रतियोगिताबारे जानकारी दिन आयोजित पत्रकार सम्मेलनमा
आयोजक समितिका पदाधिकारीहरु ।

समाज संवाददाता

हेटौडा: हेटौडा-७ मा टोलस्तरीय फुटबल प्रतियोगिता आयोजना गरिने भएको छ । २७ औं संस्करणको प्रतियोगिता साविक विजेता नवज्योति टोलको भीआइपी फुटबल क्लबले आयोजना गर्नेछ । हरेक वर्ष वडादैशै अधिक आयोजना गरिने

प्रतियोगिताको विजेता टोलने अर्को वर्षको प्रतियोगिता आयोजना गर्ने गरेको छ । बुधवार हेटौडा-७, नागस्वतीमा पत्रकार सम्मेलनको आयोजना गरेर प्रतियोगिताका बारेमा जानकारी गराइएको थियो ।

नवज्योति टोल विकास संस्था अध्यक्ष एवम् प्रतियोगिताका संयोजक

सुशील सुवेदीले असोज २३ गते उद्घाटन तथा कातिक ३ गते समापन कार्यक्रम हुने जानकारी दिनभ्यो । २०५२ सालदेखि सञ्चालन हुने आएको प्रतियोगिताको उपाधि विजेताले ५० हजार रुपैयाँ नगदसहित ४० केजी खसी, सिल्ड, मेडल तथा प्रमाणपत्र प्राप्त गर्नेछ । उपविजेता टिमले ३० केजीको खसीसहित सिल्ड, मेडल तथा प्रमाणपत्र प्राप्त गर्नेछ । ८ देखि १० वटा टिमको सहभागिता रहने प्रतियोगिता आयोजनाका लागि ७ नम्बर वडा कार्यालयले एक लाख रुपैयाँ र स्थानीय धनबहादुर थापाले ५३ हजार रुपैयाँ सहयोग गर्नुहुनेछ ।

लिंग कम नकाशाउट प्रणालीमा प्रतियोगिताको विजेता टोलने अर्को वर्षको प्रतियोगिता आयोजना गर्ने गरेको छ । बुधवार हेटौडा-७, नागस्वतीमा पत्रकार सम्मेलनको आयोजना गरेर प्रतियोगिताका बारेमा जानकारी गराइएको थियो ।

नवज्योति टोल विकास संस्था अध्यक्ष एवम् प्रतियोगिताका संयोजक

खेलमैदानमा हुनेछ ।

कुशलको विस्फोटक व्याटिड्सँगै बनेका रेकर्डहरूको रेकर्ड

काठमाडौं: एसियन रेस्पर्ट्स अर्थात एसियाडमा द वर्षपछि क्रिकेट फर्क्दा ने पालले म गोलियमाथि कीर्ति मानै कीर्तिमानले भरिएको २७३ रनको जित हात पाच्यो । कुशल मल्लले सबैभन्दा छिटो ३४ वलमा शतक, दीपेन्द्रसिंह ऐरेले सबैभन्दा छिटो ९ वलमा अर्धशतकको कीर्तिमान बनाएको खेलमा नेपालले टी-२० आईमा ३१४ रनको कीर्तिमानी स्कोर बनायो ।

३१५ रनको विशाल लक्ष्य पछ्याएको मंगोलियालाई ४१ रनमा अलआउट गर्दै नेपालले अहले सम्मकै फराकिलो २७३ रनको अन्तरले खेल जित्यो । एसियाका पाँच टेस्ट राष्ट्रसहित १४ टिम सहभागी १९ औं एसियाडमाफत टी-२० अन्तर्राष्ट्रिय क्रिकेटमा देव्यू गरेको मंगोलियाविरुद्ध नेपालले बनाएका कीर्तिमान यतिमै मात्र सिमित छैनन् । नेपालले सर्वाधिक रन रेटको रेकर्ड पनि बनाएको छ । मंगोलियाविरुद्ध ३१४ रन बनाएको नेपालको रन रेट १५.७ रन्यो । जन २३ फेब्रुअरी २०१९ मा अफगानिस्तानले आयर ल्याङ्डविरुद्ध कायम गरेको १३.९ रन्दा धैरै हो । ३१४ रनको स्कोर खडा गर्ने कममा नेपाली व्याटिडमारुले २६ छक्का हानेका धैरै हो । यो पनि नयाँ कीर्तिमान हो । कुशल मल्ल एकलै १२ छक्का हानेका धैरै हो । ३१४ रनको स्कोर खडा गर्ने कममा नेपाली व्याटिडमारुले २६ छक्का हानेका धैरै हो । यो पनि कीर्तिमान हो । यसअधिक रिपब्लिकका देव्यू गर्दै बनाएको कीर्तिमान बनाएका धैरै हो । कप्तान रोहितकुमार पौडेलसंग मिलेर कुशल मल्लले तेस्रो विकेटका लागि १९३ रनको साफेदारी गरे । जुन नेपालको लागि टी-२०आईमा अहिलेसम्मको सर्वाधिक साफेदारी हो ।

कुशल मल्ल एकलै १२ छक्का हानेका धैरै हो । ३१४ रनको स्कोर खडा गर्ने कममा नेपाली व्याटिडमारुले २६ छक्का हानेका धैरै हो । यो पनि नयाँ कीर्तिमान हो । कुशल मल्ल एकलै १२ छक्का हानेका धैरै हो । यसअधिक रिपब्लिकका नाममा धैरै हो । ३० अगष्ट २०१९ मा टर्कीविरुद्ध २७८ रन बनाउने कममा चेक रिपब्लिकले बनाएको रेकर्ड नेपालले तोडेको हो । मात्र १० वलमा अविजित ५२ रन बनाएका ऐरेको स्ट्राइक रेट ५२०.०० पनि अर्को कीर्तिमान हो ।

२०१४ को इन्चोन एसियाडपछि पहिलो पल्ट समावेश गरिएको क्रिकेटमा नेपाल र मंगोलियालाई पहिलो खेल खेलेका थिए । जेजियाड युनिभर्सिटी अफ टेक्नोलोजी फिनफेड क्रिकेट फिल्डमा खेल सुरु हुँदा मंगोलियालाई देव्यूको उत्साह धैरै भने नेपालले सहज खेल जित्ने अपेक्षा थिए । खेलमा टस हारेर पहिला व्याटिडको निम्नों पाएको नेपालको सुरुवात सामान्य नै थियो । नेपाली झिन्ड सकिनुअधि नै सुरु भएको कीर्तिमान बन्ने सिलसिला खेल सिक्कादासम्म नै कायम रह्यो ।

मंगोलियाले टस जितेर वलिड रोजेपछि नेपालले पहिले व्याटिड गरेको थियो । नेपालले ८ ओभरभित्र दुवै ओपनरलाई गुमायो । तर मिडल ओभर देव्यू अन्तममा भने कुशल र दीपेन्द्रले विणफोटक व्याटिड गरे । टी-२०आईको एके खेलमा छिटो शतक र छिटो अर्धशतकको कीर्तिमानदेखि सर्वाधिक स्कोर र सर्वाधिक रन अन्तरको जितको कीर्तिमान नेपालले

बनायो । पाँचौ ओभरमा आरिफ शेख १६ मा आउट भएपछि कुशल मल्ल तेसो नम्बरमा व्याटिड गर्न गएका थिए । तर आठौ ओभरको दोस्रो बलमा अर्का ओपनर कुशल भुत्तेले पनि १९ रनमा आउट हुँदा नेपालले ६६ रनमा २ विकेट गुमायो ।

उनले कुशल र दीपेन्द्रको व्याटिडको तारिक गरे । 'हामी योजना पनि वलिड गर्न नै थियो । तर उनीहरूले टस जितेर वलिड रोजे । जस्तो टिम अगाडि आए पनि क्रिकेट हो । यहाँ ३१४ पनि कम जस्तो लागिराछ । विहान अली कती बल रोकिएर आइराखेको थियो । लास्टमा दीपेन्द्र दाईले राम्रो व्याटिड गर्नुभयो,' उनले भने, 'टी-२० मा अली अयोसभ व्याटिड गर्न यो जना हुन्छ । सबैले लुज बल पाइराखेका थिए । समग्रमा कुशल मल्लले पनि राम्रो व्याटिड गरे ।'

लक्ष्य पदक जित्ने

१९ औं एसियाडमा अन्य खेलहरूमा नेपालले निराशाजनक प्रदर्शन गरिरहदा क्रिकेटबाट पदकको आशा छ । कप्तान रोहितले तेस्रो विकेटका लागि १९३ रनको साफेदारी गरे । जुन नेपालको लागि टी-२०आईमा अहिलेसम्मको सर्वाधिक साफेदारी हो ।

कुशल नेपालका लागि टी-२०आईमा शतक बनाउने पाँचौ खेलाडी समेत बने भने एके खेलमा व्याकुलगत उच्च स्कोर बनाउने समेत खेलाडी बने । उनले ३४ बल खेल्दै ८ चौका र १२ छक्का मात्रका धैरै हो । यसअधिक रिपब्लिकका नाममा धैरै हो । ३० अगष्ट २०१९ मा टर्कीविरुद्ध २७८ रन बनाउने कममा चेक रिपब्लिकले बनाएको रेकर्ड नेपालले तोडेको हो । मात्र १० वलमा अविजित ५२ रन बनाएका ऐरेको स्ट्राइक रेट ५२०.०० पनि अर्को कीर्तिमान हो ।

२०१४ को इन्चोन एसियाडपछि पहिलो पल्ट समावेश गरिएको क्रिकेटमा नेपाल र मंगोलियालाई पहिलो खेल खेलेका थिए । जेजियाड युनिभर्सिटी अफ टेक्नोलोजी फिनफेड क्रिकेट फिल्डमा खेल सुरु हुँदा मंगोलियालाई देव्यूको उत्साह धैरै भने नेपालले सहज खेल जित्ने अपेक्षा थिए । खेलमा टस हारेर पहिला व्याटिडको निम्नों पाएको नेपालको सुरुवात सामान्य नै थियो । नेपाली झिन्ड सकिनुअधि नै सुरु भएको कीर्तिमान बन्ने सिलसिला खेल सिक्कादासम्म नै कायम रह्यो ।

भारत, पाकिस्तान, श्रीलंका र बंगलादेशसहित विरयताको आधारमा अफगानिस्तानले सिधै बाटाटाइल खेल भए पनि राष्ट्रिय टिम विश्वकपको तयारीमा रहेको उनीहरूले दोश्रो टिमलाई चीन राहेको छ ।

भारत, पाकिस्तान, श्रीलंका र बंगलादेशसहित विश्वकपको तयारीमा रहेको उनीहरूले दोश्रो टिमलाई चीन राहेको छ ।

भारत, पाकिस्तान, श्रीलंका र बंगलादेशसहित विश्वकपको तयारीमा रहेको उनीहरूले दोश्रो टिमलाई चीन राहेको छ ।

भारत, पाकिस्तान, श्रीलंका र बंगलादेशसहित विश्वकपको तयारीमा रहेको उनीहरूले दोश्रो टिमलाई चीन राहेको छ ।

भारत, पाकिस्तान, श्रीलंका र बंगलादेशसहित विश्वकपको तयारीमा रहेको उनीहरूले दोश्रो टिमलाई चीन राहेको छ ।

भारत, पाकिस्तान, श्रीलंका र बंगलादेशसहित विश्वकपको तयारीमा रहेको उनीहरूले दोश्रो टिमलाई चीन राहेको छ ।

भारत, पाकिस्तान, श्रीलंका र बंगलादेशसहित विश्वकपको तयारीमा रहेको उनीहरूले दोश्रो टिमलाई चीन राहेको छ ।